

شماره:	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ:	

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل	
<p>به استناد نظام فنی و اجرایی کشور (طرح‌ها و پروژه‌های مربوط به مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری دستگاه‌های مشمول ماده ۱۶۰ قانون برنامه چهارم توسعه و ماده ۲۲۲ قانون برنامه پنجم توسعه) و ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه، این دستورالعمل که به تصویب شورای عالی فنی رسیده است، به منظور جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز، در قراردادهای ریالی فاقد تعدیل نرخ و فاقد پرداخت هرگونه مابه‌التفاوت (بجز ماده ۹ و پیمان سرجمع مندرج در ماده ب-۱) که از محل وجوه عمومی تامین اعتبار می‌شود و آخرین روز مهلت ارایه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار بعد از ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بوده و قرارداد براساس آن منعقد شده باشد، به شرح زیر از نوع گروه اول (لازم‌الاجرا) در ۷ صفحه ابلاغ می‌گردد تا دستگاه‌های اجرایی ضوابط این بخشنامه را به کارکردهای پس از ۱۳۹۶/۱۰/۰۱ تا ۱۳۹۷/۱۲/۲۹ اعمال و در چارچوب ضوابط پرداخت نمایند. بخش ریالی قراردادهای ارزی ریالی که حائز شرایط بخشنامه باشند نیز مشمول دستورالعمل جبرانی موضوع این بخشنامه می‌شوند.</p>	
ماده ۱-	قراردادهای خرید تجهیزات و یا مصالح که برای اجرای پروژه‌های حوزه نظام فنی و اجرایی کشور منعقد شده است در صورتی که مدت آن (مدت اولیه و تمدیدهای مجاز) بیشتر از ۳ ماه باشد، مشمول این دستورالعمل می‌شود.
ماده ۲-	مبالغ جبرانی با انتخاب پیمانکار براساس روش‌های "الف" یا "ب" و یا روش ترکیبی (استفاده تومان از روش الف و ب) محاسبه و اعمال می‌شود.
تبصره ۱-	در صورت استفاده از روش ترکیبی ضریب ارزیابی باید بین ۰/۱ تا ۰/۸ باشد، در این موارد قسمت ارزش قرارداد از روش الف و باقیمانده قرارداد از روش ب جبران می‌شود. و در خارج این محدوده صرفاً یکی از هر دو روش الف یا ب قابل استفاده است. بهر حال برای هیچ بخشی از پیمان نباید به صورت توأم از روش الف و ب استفاده شود.
ماده ۳-	در کارهایی که بر اساس مواد ۲۷ و ۲۸ قانون برگزاری مناقصات واگذار شده است، زمان تصویب در هیأت سه نفره ترک تشریفات باید در بازه زمانی بعد از ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ واقع باشد، در این حالت مبلغ جبرانی حاصل از روش‌های «الف» و «ب» با اعمال ضریب ۰/۸۵ ملاک عمل قرار می‌گیرد.
ماده ۴-	در پیمان‌های ریالی جاری مشمول تعدیل که بخش‌های خرید قرارداد، ریالی و فاقد تعدیل و مابه‌التفاوت است، حسب مورد استفاده از ضوابط روش «الف» یا «ب» و یا استفاده از روش ترکیبی مجاز است. (لیکن خریدهای داخلی مشمول روش الف نبوده و مشمول روش ب می‌باشد).
ماده ۵-	در پیمان‌های مشمول این دستورالعمل، پرداخت هرگونه وجه دیگری بابت جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز مجاز نیست.
ماده ۶-	کارهای جدیدی که قیمت آنها پس از تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ تعیین شده اند مشمول ضوابط این بخشنامه نمی‌شوند.
ماده ۷-	مجوز پرداخت مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل، دریافت اعلام وصول کتبی فرم‌های اطلاعاتی پیوست (بسته به مورد) می‌باشد که لازم است پس از تکمیل، اصل آن با مهر و امضای کارفرما و ذیحساب به انضمام نسخه نرم افزاری اطلاعات به دبیرخانه شورای عالی فنی و برای پروژه‌های استانی به دبیرخانه شورای فنی استان ارسال شود.
ماده ۸-	در صورت پیش‌بینی تعدیلی بجز روال مندرج در بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه و مابه‌التفاوت در پیمان (بجز پیمان سرجمع موضوع مواد ب-۱-۳ و ب-۱-۴)، با درخواست پیمانکار و موافقت کارفرما و حذف مابه‌التفاوت و تعدیل به صورت کامل برای کارکردهای مشمول این بخشنامه، ضوابط این بخشنامه اعمال می‌شود. در هر حال نباید مواردی به صورت همزمان مشمول دریافت مابه‌التفاوت نرخ و مبلغ جبرانی بخشنامه ناشی از اعمال این دستورالعمل شود.

شماره:	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ:	

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل	
تبصره ۲- در استفاده از ماده ۸ و در صورت استفاده از دستورالعمل حاضر، ضریب N (برای استفاده از روش الف) و مقدار مازاد بر یک ضریب t (برای استفاده از روش ب) می‌توانند با نظر کارفرما و متناسب با ماهیت پروژه حداکثر یک سوم مقادیر جداول شماره ۳ و ۴ کاهش یابد.	
ماده ۹- در مورد قراردادهای سرمایه‌گذاری (با مشارکت بخش خصوصی در تامین مالی پروژه) که پیشنهاد قیمت سرمایه‌گذار بعد از ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بوده و بخش ریالی آن فاقد تعدیل نرخ قرارداد می‌باشند، استفاده از مفاد این دستورالعمل یا روشهای دیگر برای جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز، با درخواست دستگاه اجرایی طرف قرارداد و تایید شورای عالی فنی کشور، بلامانع می‌باشد.	
ماده ۱۰- در صورت اقدام لازم و عدم قصور پیمانکار (به تشخیص کارفرما)، تاخیرات از ۱۳۹۶/۱۰/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۷/۱۸ که تصویر روشنی برای جبران آثار تغییر نرخ ارز وجود نداشت به عنوان تاخیر مجاز پیمانکار تلقی می‌شود.	
ماده ۱۱- در پیمان‌های مشمول تعدیل که صرفاً از شاخص‌های رشته ای جهت پرداخت تعدیل استفاده می‌شود، با درخواست پیمانکار و تایید کارفرما به منظور تدقیق محاسبه تعدیل می‌توان از شاخص‌های گروهی (فصلی) مناسب و مرتبط به جای شاخص‌های رشته‌ای استفاده نمود. در اینصورت، پس از انجام تغییر، امکان تغییر مجدد و برگشت به حالت قبل وجود ندارد.	
ماده ۱۲- برای پیمان‌ها و یا مناقصاتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار پس از ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ و قبل از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ بوده و ضوابط پیمان یا اسناد مناقصه فاقد تعدیل می‌باشد، در صورتی که شروع یا ادامه کار با نرخ پیمان میسر نباشد، با درخواست پیمانکار، کارفرما به یکی از سه روش زیر عمل نماید:	
۱- در صورت عدم مبادله قرارداد، لغو مناقصه و آزادسازی تضامین پیمانکار به استناد بند ب ماده ۲۴ قانون برگزاری مناقصات	
۲- در صورت مبادله قرارداد، خاتمه پیمان با درخواست پیمانکار.	
۳- ارجاع موضوع به شورای عالی فنی کشور جهت تجدید نظر در نرخ پیمان طبق ضوابط بخشنامه ۱۰۰/۴۷۷۰۷ مورخ ۱۳۸۹/۰۶/۲۷ (بدون لحاظ بند ۱-۲-۱۰ و جزء خ بند ۲-۳-۳ بخشنامه مذکور)	
ماده ۱۳- در این دستورالعمل منظور از پیمانکار عبارتست از پیمانکاران، تولیدکنندگان، سازندگان یا تامین کنندگان مصالح و تجهیزات پروژه‌های در چارچوب نظام فنی و اجرایی کشور می‌باشد.	
ماده ۱۴- در مواردی که به استناد بخشنامه ۳۸۰۸/ش ف مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۱۷ پیمان جدید برای تکمیل کار با حفظ تمامی شرایط و مبانی پیمان اولیه منعقد شده باشد، در صورتی که پیمان اولیه مشمول دستورالعمل حاضر باشد، پیمان جدید نیز مشمول این دستورالعمل خواهد بود.	
ماده ۱۵- مسئولیت رعایت کامل مفاد این بخشنامه و سایر ضوابط و دستورالعمل‌های مرتبط بر عهده دستگاه اجرایی می‌باشد.	
ماده ۱۶- تا اعلام شاخص‌های تعدیل قطعی دوره انجام کار، مبلغ جبرانی موضوع این بخشنامه با استفاده از آخرین شاخص‌های ابلاغ شده مربوط (قطعی یا موقت)، محاسبه و به صورت علی‌الحساب پرداخت می‌شود. با اعلام شاخص‌های قطعی دوره انجام کار، مبلغ فوق طبق این دستورالعمل محاسبه و مبالغ آن به صورت قطعی به حساب پیمانکار منظور می‌گردد.	
ماده ۱۷- این دستورالعمل جایگزین دستورالعمل شماره ۹۷/۳۷۶۰۴۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۷/۱۸ می‌شود.	

شماره: تاریخ:	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران														
موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل															
روش الف) تعیین تفاوت قیمت ارز															
<p>الف-۱) این روش برای محاسبه و پرداخت جبرانی ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های فاقد تعدیل و هرگونه مابه‌التفاوت است که بنا بر الزامات و نیاز کارفرما خرید مواد، قطعات، تجهیزات و خدمات موضوع قرارداد با سهم ارزی مستقیم، توسط پیمانکار به نفع فروشنده خارج از کشور به روش مورد تایید کارفرما اقدام شده و خرید اقلام مذکور طبق قرارداد به عهده و هزینه پیمانکار است.</p> <p>الف-۲) در این گونه قراردادها تفاوت قیمت ارز از رابطه زیر تعیین می‌شود:</p> $M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] P$ <p style="text-align: center;">M: مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل بر حسب ریال</p> <p>C: قیمت ارز، بر اساس تاریخ آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار طبق جدول شماره ۱ (قیمت‌ها برای یورو می‌باشد و سایر ارزها با نسبت تبدیل به نرخ رسمی اعلامی بانک مرکزی به صورت میانگین در ماه مورد نظر تبدیل می‌شوند)</p> <p>تبصره ۱- چنانچه در پیمانهایی که بر اساس تجزیه بها و یا دیگر اسناد ارایه شده از سوی پیمانکار، در مرحله واگذاری کار و انعقاد قرارداد، آثار افزایش قیمت ارز در ضریب پیشنهادی پیمانکار لحاظ شده باشد، قیمت‌های بالاتر برای ارز پیش‌بینی شده در پیشنهاد قیمت، جایگزین C می‌شود.</p> <p>C_i: قیمت ارز در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور (یا ورود کالا به کارگاه هرکدام که زودتر باشد) که برای کارکردهای از تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تا ۱۳۹۶/۱۰/۰۱ بر اساس جدول ۱ و برای کارکردهای پس از ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بر اساس نرخ بازار ثانویه، اعلامی توسط بانک مرکزی مشخص می‌شود. در صورت عدم امکان استخراج نرخ بازار ثانویه در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور، از جدول ۲ استفاده می‌شود.</p>															
جدول ۱: نرخ C_i و C															
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <th>قبل از مهر ۹۶</th> <th>مهر ۹۶</th> <th>آبان ۹۶</th> <th>آذر ۹۶</th> <th>دی ۹۶</th> <th>بهمن ۹۶</th> <th>اسفند ۹۶</th> </tr> <tr> <td>ریال ۴۶،۳۳۰ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۴۶،۵۶۵ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۴۷،۲۱۵ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۴۹،۴۶۸ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۵۱،۶۲۳ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۵۷،۷۶۴ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۵۷،۷۶۴ (برای هر یورو)</td> </tr> </table>		قبل از مهر ۹۶	مهر ۹۶	آبان ۹۶	آذر ۹۶	دی ۹۶	بهمن ۹۶	اسفند ۹۶	ریال ۴۶،۳۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۴۶،۵۶۵ (برای هر یورو)	ریال ۴۷،۲۱۵ (برای هر یورو)	ریال ۴۹،۴۶۸ (برای هر یورو)	ریال ۵۱،۶۲۳ (برای هر یورو)	ریال ۵۷،۷۶۴ (برای هر یورو)	ریال ۵۷،۷۶۴ (برای هر یورو)
قبل از مهر ۹۶	مهر ۹۶	آبان ۹۶	آذر ۹۶	دی ۹۶	بهمن ۹۶	اسفند ۹۶									
ریال ۴۶،۳۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۴۶،۵۶۵ (برای هر یورو)	ریال ۴۷،۲۱۵ (برای هر یورو)	ریال ۴۹،۴۶۸ (برای هر یورو)	ریال ۵۱،۶۲۳ (برای هر یورو)	ریال ۵۷،۷۶۴ (برای هر یورو)	ریال ۵۷،۷۶۴ (برای هر یورو)									
جدول ۲: نرخ C_i															
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <th>۱۳۹۷/۰۱/۰۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۱/۳۱</th> <th>۱۳۹۷/۰۱/۳۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۱۰</th> <th>۱۳۹۷/۰۲/۱۰ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۰</th> <th>۱۳۹۷/۰۲/۲۰ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۳</th> <th>۱۳۹۷/۰۲/۲۳ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۷</th> <th>۱۳۹۷/۰۲/۲۷ لغایت ۱۳۹۷/۰۳/۰۱</th> <th>۱۳۹۷/۰۳/۰۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۳/۳۱</th> </tr> <tr> <td>ریال ۵۷،۷۶۰ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۵۹،۱۵۰ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۶۲،۲۵۰ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۶۴،۹۴۰ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۶۵،۹۳۰ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۶۴،۶۳۰ (برای هر یورو)</td> <td>ریال ۶۶،۳۳۰ (برای هر یورو)</td> </tr> </table>		۱۳۹۷/۰۱/۰۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۱/۳۱	۱۳۹۷/۰۱/۳۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۱۰	۱۳۹۷/۰۲/۱۰ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۰	۱۳۹۷/۰۲/۲۰ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۳	۱۳۹۷/۰۲/۲۳ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۷	۱۳۹۷/۰۲/۲۷ لغایت ۱۳۹۷/۰۳/۰۱	۱۳۹۷/۰۳/۰۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۳/۳۱	ریال ۵۷،۷۶۰ (برای هر یورو)	ریال ۵۹،۱۵۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۲،۲۵۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۴،۹۴۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۵،۹۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۴،۶۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۶،۳۳۰ (برای هر یورو)
۱۳۹۷/۰۱/۰۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۱/۳۱	۱۳۹۷/۰۱/۳۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۱۰	۱۳۹۷/۰۲/۱۰ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۰	۱۳۹۷/۰۲/۲۰ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۳	۱۳۹۷/۰۲/۲۳ لغایت ۱۳۹۷/۰۲/۲۷	۱۳۹۷/۰۲/۲۷ لغایت ۱۳۹۷/۰۳/۰۱	۱۳۹۷/۰۳/۰۱ لغایت ۱۳۹۷/۰۳/۳۱									
ریال ۵۷،۷۶۰ (برای هر یورو)	ریال ۵۹،۱۵۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۲،۲۵۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۴،۹۴۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۵،۹۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۴،۶۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۶،۳۳۰ (برای هر یورو)									

شماره:	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ:	

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل

لغایت ۱۳۹۷/۰۳/۳۱ ۱۳۹۷/۰۳/۳۱	لغایت ۱۳۹۷/۰۴/۰۱ ۱۳۹۷/۰۴/۱۰	لغایت ۱۳۹۷/۰۴/۱۱ ۱۳۹۷/۰۴/۲۰	لغایت ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ ۱۳۹۷/۰۴/۳۱	لغایت ۱۳۹۷/۰۵/۰۱ ۱۳۹۷/۰۵/۱۰	لغایت ۱۳۹۷/۰۵/۱۱ ۱۳۹۷/۰۵/۱۵
ریال ۶۸،۴۹۰ (برای هر یورو)	ریال ۷۵،۵۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۷۴،۶۵۰ (برای هر یورو)	ریال ۷۶،۵۹۰ (برای هر یورو)	ریال ۹۱،۴۷۰ (برای هر یورو)	ریال ۹۰،۸۲۶ (برای هر یورو)

تبصره ۲- در صورتی که پیمانکار از ارز بانک مرکزی و ثبت سفارش جهت خرید خارجی استفاده نماید، از نرخ مربوطه در تعیین C_i استفاده می‌شود. در مورد خریدهای ثبت سفارش شده، در صورتی که در هریک از مراحل ترخیص کالا از گمرک، پیمانکار موظف به پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز سیستم ثبت سفارش با نرخ ارز مورد نظر گمرک شود، پس از ارائه مستندات مربوطه و تایید کارفرما، مابه‌التفاوت مربوط نیز در تعیین C_i لحاظ می‌گردد.

I : در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل از ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ باشد، I عبارتست از تعداد ماه سپری شده از شهریور ۱۳۹۶ تا زمان انتقال ارز به فروشنده خارجی. (مثال: در صورتی که انتقال ارز در اسفند ۱۳۹۶ انجام شده باشد آن‌گاه: $I=6$) در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تا ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ باشد، I عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ماه پیشنهاد قیمت تا زمان انتقال ارز برای فروشنده خارجی. (مثال: در صورتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در آبان ۱۳۹۶ باشد و انتقال ارز در بهمن ۱۳۹۶ انجام شده باشد آن‌گاه $I=3$)

تبصره ۳- مقدار I در مدت اولیه پیمان و در زمان تاخیرات غیر مجاز افزایش می‌یابد و برای کارکردهای انجام شده در دوره تاخیرات مجاز افزایش نمی‌یابد.

F : ضریب مربوط به جبران هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم (شامل هزینه‌های ثبت سفارش و تبدیل نرخ ارز و انتقال اعتبار اسنادی به بانک‌های مورد قبول فروشنده خارجی و هزینه‌های کارگزاری بانک ایرانی) می‌باشد. این ضریب برای پروژه‌های عمرانی برابر ۱/۱۵ و برای پروژه‌های غیر عمرانی برابر ۱/۲ می‌باشد.

N : درصد قابل پیش‌بینی افزایش ماهیانه نرخ ارز است و طبق جدول ۳ تعیین می‌شود.

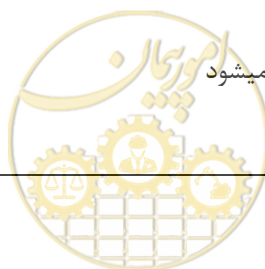
جدول شماره ۳

سال مربوط به آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶
ضریب N	درصد ۱/۴	درصد ۶/۵	درصد ۲/۵	درصد ۱/۴	درصد ۰/۹	درصد ۰/۸

P : آن قسمت از "مبلغ ریالی ثبت سفارش شده" یا "ارز معامله شده به روش مورد تایید کتبی کارفرما" یا "مبلغ بخش مورد نظر مندرج در قرارداد تقسیم بر ۱/۰۶" (حسب مورد) برای خرید کالا و تجهیزات مشمول این دستورالعمل یا مبلغ معادل ریالی برای خدمات ارزی منظور شده در قرارداد. (در صورتیکه بر اساس میزان ارز واریزی تعیین شود، برای تبدیل آن به ریال باید از نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، از نرخ مندرج در جدول ۱ استفاده شود) و در هر حال باید $(\sum P \leq K P_0)$.

شماره:	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ:	
موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل	
<p>K: درصد ارزیابی قرارداد (اگر در قرارداد درج نشده باشد با توجه به مشخصات فنی پروژه به صورت مستدل از سوی پیمانکار پیشنهاد و توسط مشاور بر اساس نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، بر اساس نرخ مندرج در جدول ۱ به دقت تعیین و پس از تصویب کارفرما به عنوان پیوست لاینفک قرارداد لحاظ و ملاک عمل قرار می‌گیرد)</p> <p>P_0: مبلغ اولیه قرارداد (ریال)</p> <p>الف ۱-۲- مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل قیمت ارز طبق روال تعیین شده برای پرداخت‌ها در پیمان، پس از اعمال کسور قانونی و قراردادی (به جز کسور مربوط به پیش‌پرداخت) توسط کارفرما به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می‌شود.</p> <p>الف ۲-۲- در صورتی که مبلغ جبرانی محاسبه شده (M) بر اساس ضوابط یاد شده در هر دوره منفی گردد، این مبلغ برابر صفر منظور می‌شود.</p> <p>الف ۳- تاریخ گشایش اعتبار اسنادی، و یا زمان تسویه با بانک عامل و یا تاریخ معامله ارز به روش مورد تایید کتبی کارفرما (حسب مورد) باید با زمان‌های پیش‌بینی شده در آخرین برنامه زمانی مصوب مطابقت داشته باشد، چنانچه به دلایل ناشی از قصور پیمانکار، اقدام لازم با تأخیر نسبت به برنامه زمانی انجام شود، قیمت مربوط به تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانی مصوب و یاقیمت زمان واقعی تسویه با بانک و یا معامله در مرکز مبادلات ارزی (حسب مورد) هر کدام کمتر بود، ملاک محاسبه و عمل قرار خواهد گرفت. چنانچه تأخیر ناشی از قصور پیمانکار نباشد، قیمت تاریخ واقعی تسویه قیمت (C_i) ارز خواهد بود.</p> <p style="text-align: center;">روش ب) تعیین تعدیل نرخ پیمان‌ها بر اثر تغییر قیمت ارز</p> <p>ب-۱- پیمان‌های فاقد تعدیل که پرداخت صورت وضعیت کارکرد بر اساس فهرست بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می‌گیرد و پیمان‌های سرجمع منعقد بر اساس ضوابط بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۴۰۵ مورخ ۱۳۸۹/۲/۴ (حتی با وجود پیش‌بینی پرداخت مابه‌التفاوت):</p> <p>در این پیمان‌ها، پیمانکار برای کارهای انجام شده که مشمول این دستورالعمل می‌باشد، همراه با تهیه صورت وضعیت کارهای انجام شده موضوع پیمان، صورتحساب جداگانه‌ای که مربوط به ضوابط این روش است تهیه و ارائه می‌نماید. مبلغ این صورتحساب از رابطه زیر تعیین می‌شود:</p> <p style="text-align: center;"> $(\alpha_i * \text{مبلغ ناخالص کارکرد در هر فصل یا رشته فهرست بهای واحد پایه} \sum = \text{مبلغ جبرانی در هر صورت وضعیت})$ $\alpha_i = \frac{S_i}{S_0} - t$ </p> <p style="text-align: right;">α_i: ضریب جبرانی</p> <p style="text-align: right;">t: تورم فرضی که بر اساس جدول شماره ۴ تعیین می‌شود</p> <p style="text-align: right;">S: شاخص دوره پایه</p>	

شماره:	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ:	

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل

تبصره ۱: دوره پایه در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل از ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ تا ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ باشد شاخص سه ماهه دوم سال ۱۳۹۶ است و در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ باشد شاخص سه ماهه مبنای پیمان می‌باشد.

S_i : شاخص دوره انجام کارکرد

جدول شماره ۴

سه ماهه انجام کارکرد	سوم ۱۳۹۶ و قبل از آن	چهارم ۱۳۹۶	اول ۱۳۹۷	تیر ۱۳۹۷	مرداد ۱۳۹۷	شهریور ۱۳۹۷	سوم ۱۳۹۷	چهارم ۱۳۹۷
ضریب t	۱	۱/۰۳	۱/۰۷	۱/۰۹	۱/۱۰	۱/۱۱	۱/۱۴	۱/۱۷

ب-۱-۱- برای تعیین S_i و S_o در پیمان‌هایی که پرداخت صورت وضعیت کارکرد بر اساس فهرست بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می‌گیرد از شاخص فصلی (گروهی) استفاده می‌شود و در پیمان‌های سرجمع از شاخص رشته‌ای استفاده می‌شود.

ب-۱-۲- به منظور تدقیق محاسبه ضریب جبرانی در بخش‌های خرید پیمان‌های مشمول، ابتدا باید درصد وزنی هزینه تامین مصالح به کل بهای فصل (q) در فصل مربوطه توسط کارفرما تعیین، و سپس از شاخص‌های مربوطه جهت استفاده در رابطه (۱) محاسبه گردد.

به عنوان مثال در پیمان مشمول بخشنامه حاضر، برای محاسبه ضریب جبرانی صورت وضعیت مربوط به خرید لوله‌های فولادی، اگر از شاخص‌های فصل لوله‌های فولادی فهرست بهای پایه رشته تاسیسات مکانیکی استفاده شود، لازم است ابتدا کارفرما درصد هزینه‌های تهیه مصالح به کل فصل تعیین شود ($q < 1$) سپس طبق رابطه زیر شاخص مربوط به قسمت خرید لوله محاسبه می‌شود.

شاخص خرید لوله در دوره مورد نظر

$$= \frac{\text{شاخص کارهای دستمزدی در دوره مورد نظر}}{\text{شاخص کارهای دستمزدی در دوره پایه}} - (1 - q) \frac{\text{شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره مورد نظر}}{\text{شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه}}$$

شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه $\times$

ب-۱-۳- در پیمان‌های سرجمع در تعیین مبلغ ناخالصی کارکردها و تغییر مقادیر، اقلامی که مشمول دریافت مابه‌التفاوت هستند (نظیر: فولاد و سیمان) لحاظ نمی‌شوند.

شماره:	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ:	
موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل	
<p>ب-۱-۴- در پیمان‌های سرجمع در صورتیکه پیمانکار مطابق بند "و" ماده ۱۱ استحقاق اعمال خاتمه پیمان طبق ماده ۴۸ شرایط عمومی پیمان را داشته باشد، ولی عملیات اجرایی را بر اساس همان پیمان ادامه دهد، مازاد عدم انجام تعهدات مالی کارفرما بیش از حدود تعیین شده برای پرداخت خسارت، مشمول تاخیر مجاز (صرفاً در محاسبات این بخشنامه) است.</p> <p>ب-۲- در سایر پیمان‌های فاقد تعدیل (از جمله پیمان‌های EPC) که برآورد یا پرداخت هزینه آنها بر اساس فهرس بهای پایه، انجام نگرفته است و آخرین روز مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار بعد از ۱۳۹۱/۵/۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بوده است، ابتدا باید دستگاه اجرایی بر اساس نوع عملیات موضوع پیمان، جدول وزنی (بر حسب درصد) مشابهت با فهرس بهای پایه در رشته‌ها یا فصل‌های مختلف را تعیین نماید. پس از تعیین وزن مشابهت درصدی عملیات موضوع پیمان با رشته‌ها و یا فصل‌های مختلف، از روابط مندرج در بند ب-۱، برای پرداخت مبلغ جبرانی ناشی از افزایش نرخ ارز استفاده می‌شود.</p> <p>ب-۳- در صورت تمدید مدت پیمان بر اساس ضوابط پیمان، در مدت تاخیرات مجاز نیز بر اساس ضوابط فوق عمل می‌شود و لیکن در مدت تاخیرات غیرمجاز مشابه، ضوابط بخشنامه ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵، شاخص‌های مربوط محاسبه و مبنای عمل قرار می‌گیرند. ضمن اینکه مقدار t در مدت اولیه پیمان و تاخیرات غیر مجاز افزایش می‌یابد و در مدت تاخیر مجاز افزایش نخواهد یافت.</p> <p>ب-۴- در صورتی که ضریب جبرانی محاسبه شده بر اساس ضوابط یاد شده در هر دوره منفی گردد، ضریب جبرانی برابر صفر منظور می‌شود.</p> <p>ب-۵- امکان استفاده از روش ترکیبی (تبصره ذیل ماده ۲ این بخشنامه) برای یک تجهیز خاص وجود ندارد و استثنأ در مورد تجهیزات و کالاهای تخصصی که در داخل کشور تولید شده، لیکن قطعات اصلی و مواد اولیه آنها از خارج کشور تامین می‌شود و امکان انطباق صحیح آنها با رشته و فصول تعدیل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور وجود ندارد لازم است به تشخیص وزیر مربوطه یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاه‌هایی که تابع هیچ وزارتخانه‌ای نیستند)، درصد ارزیابی تجهیزات کالاهای مذکور تعیین و به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال گردد تا پس از تایید این سازمان، توسط وزیر مربوطه یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاه‌هایی که تابع هیچ وزارتخانه‌ای نیستند) ابلاغ گردد. به این ترتیب برای بخش ارزیابی تجهیزات فوق از روش الف و برای مازاد بر آن از روش ب (پس از انجام مشابهت سازی) استفاده شود. در این حالت Ci طبق ماده الف-۲- برای تاریخ ورود تجهیزات به کارگاه و یا تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانبندی مصوب، هر کدام که نرخ ارز کمتر باشد، خواهد بود.</p>	
محمد باقر نوبخت	

